ב טוּר בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי.

(ז) עַל יְדֵי הַכְּלִי הַמְיֻחָד לְכָךְ, אֶלָּא (ג) מַכֶּה בְּיָדוֹ עַל הַדֶּלֶת (אגור (סי׳ תקיח) ובית יוסף (ד״ה ומ״ש וכן התיר) בשם פסקי תוספות דעירובין (סי׳ ריג)): ב בּיֵשׁ מַתִּירִים (ח) לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְנַגֵּן בִּכְלֵי שִׁיר בַּחֲפּוֹת. הַגָּה: וַאֲפִלּוּ (ט) לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי (ג) לְתַקֵּן הַכְּלֵי שִׁיר שָׁרִי מִשּׁוּם כְּבוֹד חָתָן וְכַלָּה, (י) אֲבָל בְּלָאו הָכִי אָסוּר (מרדכי פרק משילין (מ״מ סי׳ תרלו)). וּמִיהוּ בַּזְּמַן הַזֶּה (יא) נָהֲגוּ לְהָקֵל, מִטַּעַם שֶׁיִּתְבָּאֵר בַּסִּימָן שֶׁאַחַר זֶה (ד) (יב) לְעִנְיַן טִפּוּחַ וְרִקּוּד: ג [*] (יג) זוּג הַמְקַשְׁקֵשׁ לְשָׁעוֹת

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

ג [בשו״ע] זוּג הַמְקַשְׁקֵשׁ. וְכָתַב בִּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן (קכ״ב) [קכ״ג] שֶׁלְּדַעְתּוֹ מֻתָּר לִמְשֹׁךְ הַשַּׁלְשֶׁלֶת שֶׁבַּזֵּייגֶרְלִי״ךְ בְּשַׁבָּת, דְּעָדִיף מִכּוֹס שֶׁל פְּרָקִים, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בִּשְׁאֵלַת יַעְבֵּ״ץ (ח״ב) סִימָן (מ״א) [ס״ג] דְּאָסוּר מִמִּנְהָגָא וְכֵן אָנוּ נוֹהֲגִים, וְכֵן כָּתַב בִּפָנִים מְאִירוֹת שֶׁאֵין לְהַתִּיר רַק עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וּלְחוֹלֶה אִם אִי אֶפְשָׁר בְּאֵינוֹ יְהוּדִי יֵשׁ לְהַתִּיר עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דִּבְכְהַאי גַּוְנָא יֵשׁ לִהְיוֹת זָרִיז לְהַעֲרִיךְ וְלִמְשֹׁךְ חֶבֶל הַכֶּסֶף עַד לֹא יִפְסֹק הַלּוּכוֹ הַמַּשְׁמִיעַ קוֹל עַל יְדֵי סִבּוּב הַגַּלְגַּלִּים, דְּבָזֶה כֵּיוָן דְּהַשְׁמָעַת קוֹל הוּא מֵאֶתְמוֹל וְהוּא אֵין מְחַדֵּשׁ בְּהַשְׁמָעַת קוֹל רַק מְשִׁיכַת הַשַּׁלְשֶׁלֶת, דִּין גְּרָמָא דִּי לֹא יִפְסֹק וַדַּאי לֹא יִבְטַל וְזֶה קִיל טְפֵי כַּמְבֹאָר בְּסִימָן זֶה, וְגַם לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה שֶׁהוּא גְּמַר מְלָאכָה וּמְתַקֵּן מָנָא. אֲבָל אַחַר שֶׁכָּלָה הַשַּׁלְשֶׁלֶת הַכָּרוּךְ עַל הַגַּלְגַּל הַחוֹזֵר וּפָסַק הִלּוּכוֹ, וְעַל יְדֵי שֶׁהוּא חוֹזֵר וּמוֹשֵׁךְ וּמַעֲרִיךְ הוּא חוֹזֵר לֵילֵךְ וּלְקַשְׁקֵשׁ, נִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לֶאֱסֹר מִשּׁוּם דַּהֲוֵי כִּגְמַר כְּלִי וּמְתַקֵּן מָנָא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּשׁוּ״ת מַיִם רַבִּים (ח״א סי׳ לא), וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת נִעְנוּעַ בְּחוּט הַבַּרְזֶל הַמְנַעְנֵעַ בִּתְמִידוּת כְּשֶׁהוֹלֵךְ הַנִּקְרָא בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז אוֹמֶר״וֹ. שׁוּב רָאִיתִי בְּשׁוּ״ת הַר הַכַּרְמֶל (סי׳ א) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דִּשְׁרֵי לְהַעֲרִיכוֹ בְּעוֹדוֹ הוֹלֵךְ, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁיֵּשׁ קְצָת גִּמְגּוּם בִּדְבָרָיו, וְדַעְתּוֹ לְהַתִּיר בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, וְהַמַּתִּיר בָּרִאשׁוֹן אֵין לְהַעֲרִיכוֹ מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ, וְכָתַב דְּלֹא לִסְמֹךְ עָלָיו לְמַעֲשֶׂה, וְנִרְאֶה שֶׁגַּם מִי שֶׁמֵּקֵל לְעַצְמוֹ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהַעֲרִיכוֹ רַק לְצֹרֶךְ הַיּוֹם אֲבָל לֹא לְצֹרֶךְ יוֹם שֶׁאַחֲרָיו בֵּין בְּחֹל וּבֵין בְּשַׁבָּת, וּלְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה לְהַתִּיר לְצֹרֶךְ חוֹלֶה בְּעוֹדוֹ הוֹלֵךְ אַף עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל אִם בְּקֹשִׁי לִמְצֹא אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם עוֹשֶׂה עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי יֵשׁ לְהַתִּיר בְּכָל גַּוְנֵי, וְכֵן עַמָּא דָּבַר, וְעַיֵּן לְעֵיל סוֹף סִימָן ש״ח (ס״ק מט):

בְּאֵר הֵיטֵב

הַמְקַשְׁקֵשׁ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, מֻתָּר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְאִם נוֹתְנִים מַיִם בִּכְלִי מָלֵא נְקָבִים וּמַטִּיף לְתוֹךְ כְּלִי מַתָּכוֹת כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁמַע קוֹל נָעִים, אָסוּר דַּהֲוֵי לֵיהּ כִּכְלִי שִׁיר, וּלְחוֹלֶה מֻתָּר. וְאִם מַטִּיף בְּחָזְקָה כְּדֵי שֶׁיַּקִּיץ הַיָּשֵׁן, אֲפִלּוּ לְבָרִיא שָׁרֵי, דְּלֹא הָוֵי כְּעֵין כְּלֵי שִׁיר שֶׁאֵין עוֹשֶׂה בִּנְעִימָה וּבְנַחַת. וְאִם כֵּן כָּל שֶׁכֵּן הָנֵי פַּעֲמוֹנִים שֶׁבַּפָּרֹכֶת דְּלֵית בְּהוּ אִסּוּרָא שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ שֶׁיִּשְׁמְעוּ בִּנְעִימָה וּבְנַחַת, וְעוֹד כֵּיוָן דִּלְחוֹלֶה שָׁרֵי כָּל שֶׁכֵּן לִדְבַר מִצְוָה, וְעוֹד דְּהָאִידָּנָא יֵשׁ לְהָקֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן של״ט סָעִיף ג׳ בְּהַגָּ״ה. וְכֵן מַשְׁמַע שֶׁהַשַּׁ״ךְ (סק״ב) מֵקֵל מִשּׁוּם דִּלְצֹרֶךְ מִצְוָה הִיא שֶׁיִּשְׁמְעוּ הָעָם וְיָקוּמוּ, דְּהָא לְרַקֵּד גַּם כֵּן מֻתָּר לְצֹרֶךְ מִצְוָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן של״ט (ס״ג). וְהַטַּ״ז בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן (רנ״ד) [רפ״ב] (סק״ב) וְכֵן כָּאן (סק״א) אוֹסֵר וְכָתַב דְּיֵשׁ לִמְחוֹת בְּיָדָם, עַיֵּן שָׁם. אֲבָל כְּבָר נָהֲגוּ לְהָקֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי, וְעוֹד דְּאוֹתוֹ שֶׁפּוֹתֵחַ הַפָּרֹכֶת לֹא קָמְכַוֵּן לְקָלָא כְּלָל. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) עַיֵּן שָׁם: (ג) מַכֶּה. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁלּוֹקֵחַ כְּלִי אַחֵר לְהַכּוֹת בְּשַׁבָּת: ב (ג) לְתַקֵּן. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) שֶׁהֶעֱלָה דְּאָסוּר לוֹמַר לְתַקֵּן הַכְּלֵי שִׁיר אֶלָּא לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיְּנַגֵּן, עַיֵּן שָׁם [וּבְסֵפֶר אֵלִיָּהוּ רַבָּה (סק״ג) צִדֵּד לְהַתִּיר]. וְאִיתָא בְּמַהֲרִי״ל (מנהגים הלכות עירובי חצרות) שֶׁפַּעַם אֶחָד גָּזַר הַמּוֹשֵׁל שֶׁלֹּא יְנַגְּנוּ בִּכְלֵי שִׁיר. וְצִוָּה לְהוֹלִיךְ חָתָן וְכַלָּה לְעִיר אַחֶרֶת לַעֲשׂוֹת שָׁם הַחֲתֻנָּה כְּדֵי לְנַגֵּן בִּכְלֵי שִׁיר. הָרַדְבַּ״ז חֵלֶק (א׳) [ד׳] סִימָן קל״ב כָּתַב שֶׁבְּאַרְצוֹ נָהֲגוּ לֶאֱסֹר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְנַגֵּן, וּמִיהוּ אִם בָּא הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְנִגֵּן מֵעַצְמוֹ אֵין מוֹחִין לוֹ, וּמִדִּינָא מֻתָּר לוֹמַר לוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁיְּנַגֵּן בְּשַׁבָּת כֵּיוָן דְּיִשְׂרָאֵל עַצְמוֹ אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה. וְאִם יֵשׁ לָחוּשׁ לְהַעֲרָמָה יֵשׁ לַעֲשׂוֹת גֶּדֶר גַּם בָּזֶה, כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט) עַיֵּן שָׁם: (ד) לְעִנְיַן טִפּוּחַ. פֵּרוּשׁ כֵּיוָן דַּאֲנַן אֵין בְּקִיאִין בַּעֲשִׂיַּת כְּלֵי שִׁיר, מִדִּינָא הָוֵי לָן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּהָעִנְבָּל מְיֻחָד לְהַשְׁמִיעַ קוֹל, אֵין נַפְקָא מִינָּהּ בְּמָה שֶׁהוּא אֵינוֹ מְכַוֵּן לָזֶה, (ח) וְגַם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) מְצַדֵּד דְּאֵין לְהָקֵל מִטַּעַם זֶה לְחוּד אֶלָּא גַּבֵּי פָּרֹכֶת דְּהוּא מִלְּתָא דְּמִצְוָה. וְעַל כֵּן [א]בְּוַדַּאי מֵהַנָּכוֹן שֶׁיָּסִיר מֵעֶרֶב שַׁבָּת הָעִנְבָּל מֵעַל גַּבֵּי הַפֶּתַח אוֹ שֶׁיִּפְקְקֶנּוּ בְּצֶמֶר אוֹ בְּמוֹכִין שֶׁלֹּא יִשָּׁמַע קוֹלוֹ, אַךְ בִּמְקוֹם הַדְּחָק [כְּגוֹן שֶׁשָּׁכַח וְלֹא הֱסִירוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְכָל כִּי הַאי גַּוְנָא], נִרְאֶה דְּיָכוֹל לִסְמֹךְ עַל הַסְּבָרָא הַנַּ״ל לְהָקֵל כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן לְהַשְׁמִיעַ קוֹל: (ז) עַל יְדֵי כְּלִי הַמְיֻחָד. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁלּוֹקֵחַ הַשַּׁמָּשׁ בְּשַׁבָּת כְּלִי אַחֵר לְהַכּוֹת בְּשַׁבָּת. וּמַה שֶּׁמַּכֶּה הַשַּׁמָּשׁ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עַל הַשֻּׁלְחָן וּמַשְׁמִיעַ קוֹל כְּדֵי לְהַשְׁקִיט הָעָם לַחֲזָרַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, אֵין בָּזֶה אִסּוּר אֲפִלּוּ אִם הוּא מַכֶּה בְּאֵיזֶה דָּבָר כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מַכֶּה בִּכְלִי מְיֻחָד לָזֶה: ב (ח) לוֹמַר וְכוּ׳. דְּאִסּוּר הַשְׁמָעַת קוֹל בִּכְלֵי שִׁיר אֵינוֹ אֶלָּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְתַקֵּן כְּלֵי שִׁיר וַאֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי גַּם כֵּן אֵינוֹ אֶלָּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן, וַהֲוֵי שְׁבוּת דִּשְׁבוּת וּבִמְקוֹם מִצְוָה הִיא, דְּאֵין שִׂמְחַת חָתָן וְכַלָּה אֶלָּא בִּכְלֵי שִׁיר וְשָׁרֵי וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ש״ז סָעִיף ה׳, עַיֵּן שָׁם. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנָּהֲגוּ לְהַחְמִיר בָּזֶה, אִם לֹא שֶׁהֱכִינוּם לָזֶה מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְלֹא יֹאמַר לוֹ בְּשַׁבָּת כְּלוּם אוֹ שֶׁבָּא מֵעַצְמוֹ לְנַגֵּן [כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט)]: (ט) לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְתַקֵּן. סְבִירָא לֵיהּ דְּשִׂמְחַת חָתָן וְכַלָּה (ט) עָדִיף יוֹתֵר מִשְּׁאָר סְתָם דְּבַר מִצְוָה, וְעַל כֵּן מֻתָּר הָאֲמִירָה אֲפִלּוּ בְּתִקּוּן הַכְּלֵי שִׁיר דְּהוּא מְלָאכָה דְּאוֹרַיְתָא. [וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א כָּתַב דְּדֵעָה זוֹ סְבָרָה כְּדַעַת הַמַּתִּירִין לְעֵיל בְּרע״ו סָעִיף ב׳ בְּכָל מְלָאכָה דְּאוֹרַיְתָא עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי לְצֹרֶךְ מִצְוָה, וְאִם כֵּן לְדִידַן דִּסְבִירִין לַהֲלָכָה כְּדַעַת רֹב הַפּוֹסְקִים שֶׁאוֹסְרִין, גַּם בָּזֶה אָסוּר]: (י) אֲבָל בְּלָאו הָכִי. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (י) בִּשְׁאָר שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה כְּגוֹן בִּסְעוּדַת מִילָה אוֹ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה, אָסוּר אֲפִלּוּ לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְנַגֵּן (יא) אִם לֹא שֶׁבָּאִין מֵעַצְמָן אוֹ שֶׁהֱכִינוּ אוֹתָם מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת מַהֲרִי״א (אסאד) חֵלֶק א׳ סִימָן נ״ט שֶׁאוֹסֵר לְנַגֵּן בְּמִנִּים וְעוּגָב בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת חֲתַם סוֹפֵר חֵלֶק שִׁשִּׁי סִימָן פ״ו שֶׁהֵבִיא רְאָיוֹת לֶאֱסֹר אַף בְּחֹל לְנַגֵּן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה וּבִפְרָט בְּשַׁבָּת אֵין שׁוּם הֶתֵּר: (יא) נָהֲגוּ לְהָקֵל. רְצוֹנוֹ לוֹמַר הָאֲמִירָה לְנַגֵּן בִּשְׁאָר שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה, [ג]וּבִלְבוּשׁ (ס״ב) מַשְׁמַע דְּאָסוּר כִּי אִם בְּשִׂמְחַת חָתָן וְכַלָּה וְעַיֵּן אֵלִיָּה רַבָּה שָׁם (סק״ד): (יב) לְעִנְיַן טִפּוּחַ וְרִקּוּד. פֵּרוּשׁ (יב) כֵּיוָן דְּמִדִּינָא יֵשׁ אוֹמְרִים דַּהֲוֵי לָן לְמִשְׁרֵי לְנַגֵּן בִּזְמַנֵּנוּ בִּכְלֵי שִׁיר דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בַּעֲשִׂיָּתָן וְלֵיכָּא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יְתַקֵּן, וְלָכֵן עַל כָּל פָּנִים שָׁרֵי הָאֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְנַגֵּן, [ד]וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) שֶׁהִסְכִּים דְּעַל כָּל פָּנִים אָסוּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְתַקֵּן הַכְּלֵי שִׁיר (יג) וַאֲפִלּוּ מִשּׁוּם כְּבוֹד חָתָן וְכַלָּה: ג (יג) זוּג הַמְקַשְׁקֵשׁ לְשָׁעוֹת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מוֹרֶה הַשָּׁעוֹת [שֶׁקּוֹרִין זֵייגֶע״ר] שֶׁעֲשׂוּי לְהַשְׁמִיעַ קוֹל לְהוֹדִיעַ הַשָּׁעוֹת:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

קוֹל וְזֶה לוֹבֵשׁ הַבֶּגֶד, נַעֲשָׂה כְּאִלּוּ מְכַוֵּן לָזֶה. וְלֹא נִיחָא לֵיהּ לְהַגְּרָ״א בְּתֵרוּץ הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם (סי׳ שא ס״ק לה) דְּרַק בִּקְטַנִּים אַיְרֵי, דְּהוּא דְּחַק גָּדוֹל, וּמַה שֶּׁהֵבִיא רְאָיָה מִסּוֹף דִּבְרֵי הַשִּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ל: אות ב) לָאו רְאָיָה הִיא, דְּהוֹכָחַת הַשִּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים הִיא רַק דְּהַזּוּג עָשׂוּי לְשַׂמֵּחַ הַתִּינוֹק וּלְהַשְׁתִּיקוֹ וּמִמֵּילָא גָּדוֹל אָסוּר לָשֵׂאת אוֹתוֹ. וְהָאֱמֶת דְּהַגָּהַת אַלְפָסִי בְּשֵׁם רִיאַ״ז (שם) וְהַגָּהַת מַיְמוֹנִי (פכ״ג אות ב) בְּשֵׁם רַ״מ פְּלִיגֵי אַהֲדָדֵי בִּסְבָרָא זוֹ, וְהַטּוּר בְּסִימָן זֶה שֶׁלֹּא הֶעְתִּיק רַק תְּחִלַּת דִּבְרֵי הָרַ״מ לְעִנְיַן טַבַּעַת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אֶבֶן בַּחֲלָלָהּ דְּמֻתָּר לְהַנִּיחָהּ עַל הַשֻּׁלְחָן וְלֹא הֶעְתִּיק סוֹף דְּבָרָיו לְעִנְיַן עִנְבָּל, מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּדַוְקָא לְעִנְיַן טַבַּעַת מֻתָּר אַף דְּמִמֵּילָא נִשְׁמַע קוֹל מִשּׁוּם דְּאֵין מְכַוֵּן לְקָלָא כְּלָל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְבָּל דְּהֻקְבַּע בַּבֶּגֶד מִתְּחִלָּה רַק לְעִנְיַן זֶה שֶׁיְּהֵא נִשְׁמַע קוֹלוֹ בַּהֲלִיכָתוֹ וְהוּא לוֹבְשׁוֹ, נַעֲשָׂה כְּאִלּוּ מְכַוֵּן לָזֶה: (ס) וְגַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם גּוּפָא בְּסִימָן ש״ה סָעִיף קָטָן ה׳ כָּתַב דְּאֶפְשָׁר דְּזוּג עִם עִנְבָּל בִּכְלַל כְּלֵי שִׁיר הוּא, וְאִם כֵּן מִסְתַּבְּרָא דְּאֵין תָּלוּי כְּלָל בְּכַוָּנָתוֹ. וּמַה דְּהֵקֵל הָכָא לְעִנְיַן פָּרֹכֶת, אֶפְשָׁר דְּהוּא רַק מִשּׁוּם צֵרוּף טַעַם הָרִאשׁוֹן דְּהוּא מִלְּתָא דְּמִצְוָה אוֹ אוּלַי דְּחָזַר בּוֹ מִדְּהָתָם, [ב]וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּכַוָּנָתוֹ: ב (ט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּטַעַם הָרַמָ״א אֲבָל לְדִידֵיהּ לֹא סְבִירָא לֵיהּ כֵּן, דְּכֵן מַשְׁמַע מֵרְהִיטֵיהּ דְּלִישָּׁנֵיהּ בְּסָעִיף קָטָן ד׳ וְסָעִיף קָטָן ה׳, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לִי רְאָיָה מֻכְרַחַת, דְּאֶפְשָׁר דִּבְסָעִיף קָטָן ה׳ קָאֵי רַק אַשְּׁאָר דְּבַר מִצְוָה: (י) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד): (יא) שָׁם: (יב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): (יג) כֵּן מַשְׁמַע מִסְּתִימַת לְשׁוֹנוֹ וְגַם

לִיקוּטֵי דִבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (שם) פסק כהמג״א להתיר במקום שאינו מתכוין כלל להשמיע קול. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״א) התיר ללכת בבגד שקבוע בו זוג המשמיע קול שיר כיון שאינו מתכוין לכך. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ג) משמע שנהגו להתיר אף שלא במקום שמחת חתן וכלה. **ד]** וכן פסק בשו״ע הרב (שם), אך כתב (בסוגריים) שמבואר בסימן רע״ו (ס״ח) שאין למחות ביד המקילין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

עָשׂוּי עַל יְדֵי מִשְׁקָלוֹת, (יד) [ג]מֻתָּר לְעָרְכוֹ (טו) וְלַהֲכִינוֹ מִבְּעוֹד יוֹם כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ וְיִקָּשְׁקֵשׁ כָּל הַשַּׁבָּת: ד הַמְשַׁמֵּר פֵּרוֹתָיו וּזְרָעָיו מִפְּנֵי חַיָּה וָעוֹף, לֹא [ד]יִסְפֹּק כַּף אֶל כַּף וְלֹא יִטְפַּח כַּפָּיו עַל יְרֵכוֹ (טז) וְלֹא יִרְקֹד לְהַבְרִיחָם, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִטֹּל צְרוֹר (ה) (יז) וְיִזְרֹק לָהֶם: ה (יח) [ה]אֵין שׁוֹחֲקִים בָּאֲגוֹזִים [ו]וְלֹא בְּתַפּוּחִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן, מִשּׁוּם (יט) אֲשׁוּיֵי גְּמוֹת. הַגָּה: וְדַוְקָא עַל גַּבֵּי קַרְקַע, אֲבָל (כ) עַל גַּבֵּי שֻׁלְחָן שָׁרֵי דְּלֵיכָּא לְמִגְזַר שָׁם מִשּׁוּם גְּמוֹת (רבינו ירוחם (נתיב יט) חלק ז'). וּמֻתָּר לִשְׁחֹק (בא) בַּעֲצָמוֹת שְׁקוּרִין טְשִׁי"ק אַף עַל פִּי שֶׁמַּשְׁמִיעִים קוֹל, הוֹאִיל וְאֵינָן מְכֻוָּנִין לְשִׁיר (הגהות אלפסי סוף עירובין (לה: מוס ג פי"ח)). וְכָל זֶה בְּשׁוֹחֵק דָּרְךְ צְחוֹק בָּעָלְמָא (בית יוסף (ד"ה אין שוחקין)), אֲבָל בְּשׁוֹחֵק כְּדֵי לְהַרְוִיחַ אָסוּר אֲפִלּוּ שׁוֹחֵק (ו) (כב) בְּתָם וּבְחֹמֶר, דְּהָוֵי כְּמִקַּח וּמִמְכָּר (אגור (סי' תקכ"ו) ורמב"ם פרק כ"ג (ה"י)). וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לִמְחוֹת בְּנָשִׁים דְּקַטָּנִים, דְּמוּטָב שֶׁיִּהְיוּ שׁוֹגְגִין וְאַל יִהְיוּ מְזִידִין (תוספות (עירובין קד. ד"ה מכי מכי גרים) וסמ"ג (לאוין סה) והגהות מיימוני פרק כ"א (ה"ג ד"ק)). וְלִשְׁחֹק בְּכַדּוּר עַיִן לְעֵיל סִימָן ש"ח סָעִיף מ"ה: ו [ז]אָסוּר לְשַׁאֵב מַיִם בְּגַלְגַּל, גְּזֵרָה (כג) שֶׁמָּא יִמְלֵא לְגִנָּתוֹ וְחַרְבָּתוֹ אוֹ לְמִשְׁרָה שֶׁל פִּשְׁתָּן. [ח]לְפִיכָךְ אִם לֹא הָיָה שָׁם לֹא גִּנָּה וְלֹא חַרְבָּה וְלֹא בֵּרֵכָה לִשְׁרוֹת בָּהּ פִּשְׁתָּן, מֻתָּר. (כד) [ט]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא אָסְרוּ אֶלָּא בְּגַלְגַּל גָּדוֹל שֶׁמּוֹצִיא מַיִם הַרְבֵּה בְּיַחַד בְּלֹא טִרְחָה, וְהֵם גַּלְגַּלִּים הַקְּבוּעִים בָּהֶם דְּלָיִים הַרְבֵּה סָבִיב, אֲבָל גַּלְגַּלִּים שֶׁלָּנוּ שֶׁאֵין מְמַלְּאִים בָּהֶם אֶלָּא מְעַט, מֻתָּר דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לִמְיִדְי: ז [י]מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ [כ]פֵּרוֹת בְּרֹאשׁ הַגֹּג וְרוֹאֶה מָטָר שֶׁבָּא, (כה) אָסוּר לְשַׁלְשֵׁל בְּשַׁבָּת דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה שֶׁבַּגֹּג, אֲבָל (כו) מֻתָּר (ז) לְכַסּוֹתָן. [ל]וַאֲפִלּוּ לְבֵנִים (כז) שֶׁהֵם מְקֻצִּים, (כח) מֻתָּר לְכַסּוֹתָן מִפְּנֵי הַדֶּלֶף: ח [מ]מֻתָּר לִתֵּן כְּלִי (כט) תַּחַת הַדֶּלֶף בְּשַׁבָּת, [נ]וְאִם נִתְמַלֵּא שׁוֹפְכוֹ וּמַחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ. וְהוּא שֶׁיְּהֵא הַדֶּלֶף רָאוּי

ג אגור (סי' תקיט) בְּשֵׁם תְּשׁוּבוֹת אֲבִיו. ד ערוכין ק"ד (ע"א) בְּרַיְתָא וּגְמָרָא שָׁם. ה טור בְּשֵׁם רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (ערוכין קד:) וְהָרִי"ף (ערוכין לה:). ו לְפָרוּשׁ הָרִי"ף (שם) וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה אין שוחקין) גַּם לְדִבְרֵי רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל. ז ערוכין ק"ד (ע"א). ח טור בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרָק כ"א. (ה"ה) וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם שֶׁהוּא מִדִּבְרֵי אֲמֵימָר שָׁם. ט הָרא"ש שָׁם (פ"י סי' כ) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם. י מִשְׁנָה בְּבֵיצָה ל"ה (ע"ב). כ לְפָרוּשׁ ר"י וְהֵבִיאוֹ הַטּוּר וְהָרא"ש (ביצה פ"ה סי' א) שָׁם. ל שָׁם בַּגְּמָרָא (לו:). מ מִשְׁנָה שָׁם (לה:). נ בְּרַיְתָא שָׁם (לו:).

בְּאֵר הֵיטֵב

לְמִשְׁרֵי לְנַגֵּן בִּכְלֵי שִׁיר, וּלְכָךְ עַל כָּל פָּנִים שָׁרֵי אֲמִירָה לְאִינוֹ יְהוּדִי, וְעַל כָּל פָּנִים אָסוּר לוֹמַר לְאִינוֹ יְהוּדִי לְתַקֵּן הַכְּלֵי שִׁיר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה):

ד (ה) וְיִזְרֹק. לִרְשׁוּת הָרַבִּים לְהַבְרִיחַ הָעוֹפוֹת. רַשִׁ"י (עירובין קד. ד"ה שמא):

דְּבְזְמַן הַזֶּה דְּלֵיכָּא רְשׁוּת הָרַבִּים שָׁרֵי לְטַפֵּחַ, דִּגְזֵרָה לְגְזֵרָה הוּא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו):

ה (ו) בְּתָם וּבְחֹמֶר. פֵּרוּשׁ גְּרָא"ד אוֹ אוּ"ם גְּרָא"ד בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז: ז (ז) לְכַסּוֹתָן. וְרַשִׁ"ל (יש של שלמה ביצה פ"ה סי' א) פָּסַק דְּאָסוּר לְכַסּוֹתָן:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יד) מֻתָּר לְעָרְכוֹ. הַיְינוּ דְּלֹא חָיְשִׁינַן כְּשֶׁיִּשְׁמְעוּ קוֹלוֹ יַחְשְׁדוּהוּ שֶׁהֶעֱרִיכוֹ בְּשַׁבָּת, דְּהַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַעֲרִיכוֹ מֵאֶתְמוֹל: (טו) וְלַהֲכִינוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. אֲבָל בְּשַׁבָּת לֹא מְבַעְיָא דְּאִם עָמַד דְּאָסוּר לַהֲכִינוֹ שֶׁיֵּלֵךְ (יד) וַאֲפִלּוּ רַק בְּנִעְנוּעַ חוּט הַבְּרָזֶל שֶׁמִּתְנַעְנֵעַ, [א]וְיֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר תּוֹרָה (טו) לְכַמָּה פּוֹסְקִים דְּהָוֵי בְּכְלַל תִּקּוּן מָנָא, אֶלָּא אֲפִלּוּ בְּעוֹדוֹ הוֹלֵךְ (טז) אָסוּר גַּם כֵּן לְמִשְׁךְ הַמִּשְׁקָלוֹת [אוֹ (יז) בְּטַאשִׁי"ן אוֹה"ר, חוּט הַמּוֹשֵׁךְ הַגַּלְגַּלִּים] שֶׁלֹּא יִפָּסֵק הִלּוּכוֹ. (יח) אִם לֹא לְצָרְךְ חוֹלֶה הַצָּרִיךְ לְכָךְ יֵשׁ לְהַתִּיר לְהַעֲרִיכוֹ בְּעוֹדוֹ הוֹלֵךְ אִם בְּקִשֵּׁי לְמִצְא אֵינוֹ יְהוּדִי לָזֶה, (יט) וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי יֵשׁ לְהַתִּיר לְהַעֲרִיכוֹ לְצָרְךְ חוֹלֶה אֲפִלּוּ כְּשֶׁנִּפְסַק הִלּוּכוֹ [אַחֲרוֹנִים]. וְדַע עוֹד דְּאוֹתָן מוֹרֵי שָׁעוֹת [שֶׁקּוֹרִין טַאשִׁי"ן אוֹה"ר] שֶׁרָגִיל לְפָעָמִים כְּשֶׁעוֹמֵד וְנִפְסָק מֵהִלּוּכוֹ הוּא מְנַעְנְעוֹ בְּמִקְצָת וְחוֹזֵר לְהִלּוּכוֹ, צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְנַעְנְעוֹ בְּשַׁבָּת: ד (טז) וְלֹא יִרְקֹד. בָּרָגָל לְהַשְׁמִיעַ קוֹל לְהַבְעִית הָעוֹפוֹת: (יז) וְיִזְרֹק לָהֶם. לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וּלְהַפּוֹסְקִים דְּבַזְמַן הַזֶּה לֵיכָא רְשׁוּת הָרַבִּים, (כ) אֲפָשֶׁר דְּשָׁרֵי בְּכָל זֶה דִּגְזֵרָה לְגְזֵרָה הִיא. (כא) וְכָל כַּף אֶל כַּף כִּלְאַחַר יָד בְּוַדַּאי שָׁרֵי לְכָלֵי עָלְמָא, וְאֵין לָחוּשׁ שֶׁמָּא יִטֹּל צְרוֹר, מַאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֶכֵּר שֶׁאֵין מְסַפֵּק לְהַדְיָא: ה (יח) אֵין שׁוֹחֲקִין וְכוּ'. שְׁמַגְלְגְּלִין אוֹתָן וּמַכִּין זוֹ אֶת זוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּשַׂחֲקִין הַנַּעֲרוֹת: (יט) אֲשׁוּיֵי גְּמוֹת. שֶׁיָּכִין דֶּרֶךְ לְגַלְגֵּל הָאֱגוֹז: (כ) עַל גַּבֵּי שֻׁלְחָן וְכוּ'. וְהוּא הַדִּין (כג) עַל גַּבֵּי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מַהֲשׁוּר מוֹכָח כֵּן בְּהַדְיָא: ג (יד) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ד"ה וזג): (טו) כֵּן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם בְּכְלָל מ"ד (ח"ב סי"ט) וְהוֹכִיחַ זֶה מֵרַשַׁ"י (עירובין קג. ד"ה משלשל), עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מְצַדֵּד גַּם כֵּן הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א) בְּסִימָן ש"ח אוֹת ע"ח, וְעַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן בְּוַדַּאי אָסוּר, עַיֵּן שָׁם וּדְלֹא כְּפָנִים מְאִירוֹת (ח"ב סי' קכג) שֶׁפִּקֵּל בָּזֶה: (מז) חַיֵּי אָדָם (שם) וְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם), וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב בְּסִימָן ש"ג סָעִיף קָטָן ז' עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר מִשְׁנַת דַּרְבֵּי עֲקִיבָא (תשובות שבסוף הספר אר"ח סי' שח): (י) כֵּן מוֹכָח בְּחַיֵּי אָדָם (שם), וּבִפְרִי מְגַדִּים בְּסִימָן זֶה (מש"ז סק"ב) מִשְׁמַע דְּלֹא פְּסִיקָא לֵיהּ דְּכָר זֶה יֵשׁ הַרְבֵּה דֵּעוֹת בָּזֶה בֵּין הָאַחֲרוֹנִים, אֲבָל בְּכָר נָהֲגוּ אִסּוּר לְהַמְשִׁיךְ אֲפִלּוּ בְּאוֹתָן שְׁאֵין מְקֻשְׁקְשִׁין וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא בְּפָתְחֵי תְּשׁוּבָה בְּשֵׁם כְּתַב סוֹפֵר (סי' נה) עַיֵּן שָׁם: (יא) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם). וְכֵן מְצַדֵּד בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א) בְּסִימָן ש"ח סָעִיף קָטָן ע"ח, אַף דִּבְחַיֵּי אָדָם (שם) מִסְתַּפֵּק דְּשָׁמָא אַף בְּצֵת שֶׁהוּא הוֹלֵךְ יֵשׁ גַּם כֵּן אִסּוּר תּוֹרָה וּמְמֵילָא אָסוּר בְּשֶׁכְּבָר חוֹלֶה שָׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה, וּמִלְּשׁוֹן הָרַמְ"א מַשְׁמַע דְּדִבְרֵיהֶם: (מז) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ח):

[יקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (ס"ד) לא הזכיר שיש בזה איסור תורה, אלא כתב לאסור לעודכו בשבת משום שמשמיע קול של שיר והוא צריך לקול זה ומתכוין אליו. ב] ובשו"ע הרב (ס"ו) מתיר לשחק בעצמות הואיל ואינו מתכוין לשיר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah